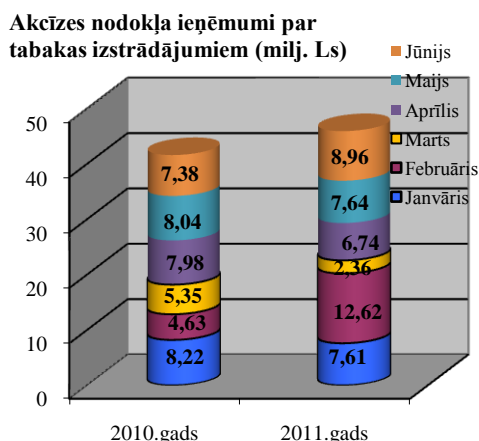

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRITE 2011.gada 6 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem

2011.gada sešos mēnešos par tabakas izstrādājumiem iekasēti Ls 45,9 milj., kas ir par Ls 4,3 milj. jeb 10% vairāk pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 1. un 2.pielikumu). 1.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumus par tabakas izstrādājumiem 2011.gadā ietekmē:

- tā kā 95% no akcīzes nodokļa ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem sastāda iekasētais nodoklis par cigaretēm, visbūtiskāko ietekmi rada legālo cigarešu patēriņa izmaiņas - 2011.gada sešos mēnešos kopumā patēriņam Latvijā nodots par 15% vairāk cigarešu kā 2010.gada attiecīgajā periodā;
- maijā un jūnijā palielinājās legālo tabakas izstrādājumu realizācijas rādītāji saistībā ar akcīzes nodokļa likmju palielinājumu no 1.jūlija, kas attiecīgi veicināja akcīzes nodokļa kāpumu pēdējos pāris mēnešos;
- akcīzes nodokļa likmju palielināšana no šī gada 1.janvāra cigāriem un cigarillām no Ls 11 uz Ls 24 par 1000 gabaliem, kā rezultātā ieņēmumi par cigarillām palielinājās četras reizes saistībā ar aizvien pieaugošo pieprasījumu, kas saistīts ar to, ka cigarillām tiek piemērota uz pusi zemāka akcīzes nodokļa likme kā cigaretēm;
- akcīzes nodokļa likmes palielināšana smēķējamai tabakai no Ls 23 uz Ls 29 par kg, kas kāpināja nodokļa ieņēmumus budžetā par 32%;
- galvenais iemesls ieņēmumu svārstībām mēnešu griezumā – likumā „Par PVN” noteiktas pārejas periods, kas deva iespēju tirgotājiem pirmos mēnešus realizēt cigaretes ar veco (21%) PVN likmi. Rezultātā janvārī patēriņam nodotais cigarešu apjoms par 84% pārsniedza pērnā gada janvāra rādītāju. Tā kā tirgus bija papildīts, februārī samazinājās patēriņam nodoto cigarešu apjoms un attiecīgi arī nodokļa ieņēmumi martā

2. Tabakas izstrādājumu apritē iesaistīto komersantu loks

2011.gada jūnija beigās Latvijā:

- 31 komersantam bija spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem, no kuriem 2 ir tiesības ražot, apstrādāt un pārstrādāt tabakas izstrādājumus, bet vēl 2 komersantiem ir tiesības veikt fasēšanas darbības;
- 13 komersantiem bija spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) reģistrēta nosūtītāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem;

- 38 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 3657 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

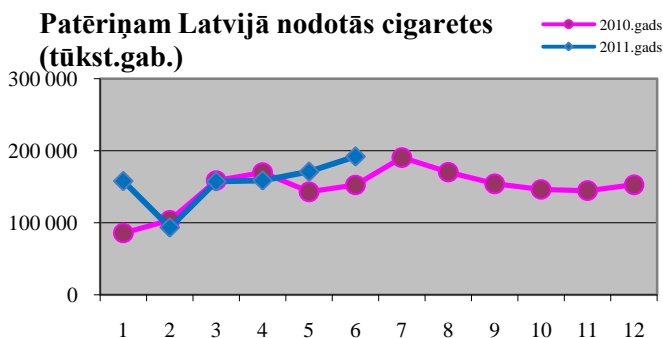
Kopumā šī gada sešos mēnešos tabakas izstrādājumus patēriņam Latvijā nodeva 12 komersanti, pie tam – tikai ievestos/importētos izstrādājumus. Patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjomu izmaiņas tiešā veidā tūlītēji rada ietekmi uz akcīzes nodokļa ieņēmumiem valsts budžetā.

Tā kā ieņēmumi par cigaretēm sastāda 95% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem, vislielākā ietekme uz budžeta ieņēmumiem ir no legālo cigarešu apjomu izmaiņām.

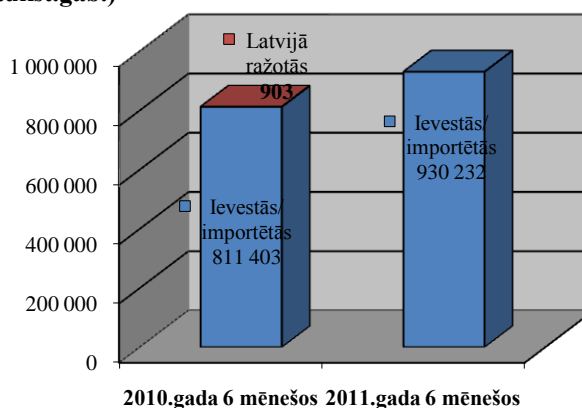
2011.gada sešos mēnešos patēriņam Latvijā nodoti 930 milj. cigarešu, kas ir par 118 milj. cigarešu jeb par **15% vairāk** kā 2010.gada attiecīgā periodā (skatīt 3.pielikuma 2.tabulu).

Nevienmērīgie cigarešu realizācijas apjomi mēnešu griezumā šī gada sākumā saistāmi ar likumā „Par PVN” noteikto pārejas periodu, kas deva iespēju tirgotājiem pirmos mēnešus realizēt cigaretes ar veco (21%) PVN likmi.

3.attēls

Patēriņam Latvijā nodotās cigaretes (tūkst.gab.)

2.attēls

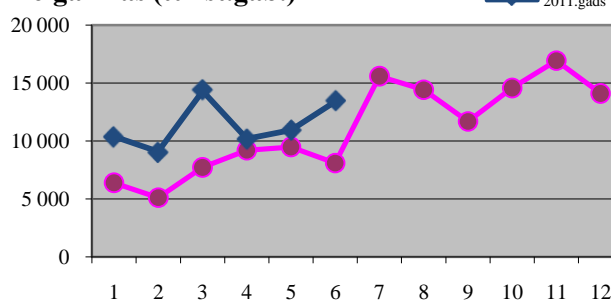
Martā un aprīlī cigarešu realizācijas rādītāji, kaut arī nedaudz zemāki kā pērn, tomēr stabilizējās, savukārt 2011.gada maijā un jūnijā patēriņam nodots par attiecīgi par 20% un 26% vairāk kā pērnā gada attiecīgajos periodos.

Cigāri un cigarillas patēriņam Latvijā šī gada sešos mēnešos nodoti 68 milj. apjomā, kas ir **par 48% vairāk** kā 2010.gada attiecīgajā periodā.

4.attēls

Cigāru, un galvenokārt cigarillu apjoms turpina palielināties (2010.gadā patēriņam tika nodots 22 reizes vairāk cigāru un cigarillu kā 2009.gadā), ņemot vērā būtiski zemāko akcīzes nodokļa likmi – kaut arī 2011.gada 1.janvārī tā tika palielināta no Ls 11 uz Ls 24 par 1000 gabaliem, tāpat likme ir vismaz divas reizes zemāka kā

Patēriņam Latvijā nodotie cigāri un cigarillas (tūkst.gab.)

cigaretēm, kas nedrīkst būt zemāka par Ls 48 par 1000 cigaretēm. Kaut arī no 2011.gada 1.jūlija akcīzes nodokļa likme tika palielināta uz Ls 26 par 1000 cigāriem un cigarillām, tā tāpat ir divas reizes mazāka kā cigaretēm no 1.jūlija piemērojamā likme – Ls 52 par 1000 cigaretēm.

Tieši ņemot vērā lielo akcīzes nodokļa likmes diferenci starp cigaretēm un cigarillām, komersanti pielāgojas tirgus pieprasījumam pēc lētākas produkcijas. Cigarillas viegli spēj aizstāt cigaretes, jo tās ir preces ar visai līdzīgām īpašībām, pie tam cigarillu realizācijas cena netiek norādīta uz akcīzes nodokļa markas, kas ļauj tirgotājiem lietot plašāku cenu amplitūdu, elastīgi reaģējot uz pieprasījumu un attiecīgi palielinot peļņas iespējas.

Smēķējamās tabakas apjoms **2011.gada sešos mēnešos** salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu pieaudzis par 21% – kopumā patēriņam Latvijā šī gada sešos mēnešos nodoti 17506 kg smēķējamās tabakas (skatīt 3.pielikumu).

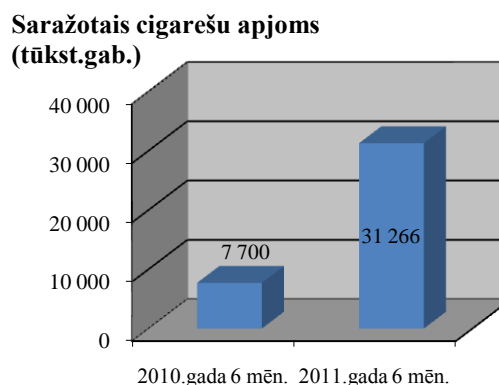
4. Tabakas izstrādājumu ražošana

Latvijā šobrīd ir divi akcīzes preču noliktavu turētāji, kuriem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu ražošanu, vēl diviem komersantiem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu fasēšanu.

5.attēls

Latvijā tiek ražotas tikai cigaretes, taču viss apjoms, kas kopš 2009.gada nogales tiek ražots Latvijā, saskaņā ar komersantu deklarēto, tiek izvests no Latvijas.

2011.gada sešos mēnešos Latvijā **saražots 31,3 milj. cigarešu**, kas ir piecas reizes lielāks rādītājs kā pērn.

5. Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā

Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiešā veidā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, tomēr ir būtisks akcīzes preču aprītes posms, kas prasa īpašus uzraudzības pasākumus akcīzes nodokļa nodrošinājuma kontroles veidā.

2011.gada sešos mēnešos akcīzes preču noliktavās Latvijā ievesti **1708 milj. cigarešu**, **87 milj. cigāru** un cigarillu, kā arī **17 491 kg** smēķējamās tabakas.

Salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu palielinājies ievesto cigarešu apjoms – par 333 milj. cigarešu jeb 24% un cigāru un cigarillu apjoms – par 15 milj. jeb 21%.

Smēķējamā tabaka šī gada sešos mēnešos ievesta par 2258 kg jeb 11% mazāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skatīt 3.pielikuma 1.tabulu).

No akcīzes preču noliktavām šī gada sešos mēnešos uz citām valstīm tika izvesti 863 milj. cigarešu, 31 milj. cigāru un cigarillu un 3354 kg smēķējamās tabakas. Savukārt kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos

2011.gada sešos mēnešos nodoti 17 milj. ievesto/importēto cigarešu, 33 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 39 kg smēķējamās tabakas.

6. Cigarešu realizācija mazumtirdzniecībā

Kā tirgus attīstības tendences būtisks raksturojošais rādītājs ir tabakas izstrādājumu patēriņš valstī. Pēc tabakas izstrādājumu aprītē iesaistīto komersantu sniegtajiem datiem iespējams aprēķināt kopējo daudzumu, kas novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā.

2011.gada sešos mēnešos mazumtirdzniecībai novirzīti 930 milj. cigarešu, kas ir par 71 milj. cigarešu jeb **par 8% vairāk** kā 2010.gada attiecīgajā periodā, kas liecina par legālā tirgus apjomu nostabilizēšanos.

Latvijas patērētāju vidū vispopulārākās ir "WINSTON", "RED&WHITE" un "CHESTERFIELD" markas cigaretes. Populārāko cigarešu nosaukumus un lielākos tabakas izstrādājumu importētājus skatīt 4.pielikumā.

Kopš 2009.gada sākuma strauji kritās legālo cigarešu apjomi, ņemot vērā kopējo ekonomisko rādītāju lejupslīdi, akcīzes nodokļu politikas izraisīto cenu kāpumu un nelegālā tirgus paplašināšanos, taču 2010.gada laikā legālā cigarešu tirgus apjomi bija nostabilizējušies, šī gada pirmā pusgada rādītāji liecina par tirgus atveseļošanu, tomēr iepriekšējo gadu legālā tirgus apjomi vēl nav sasniegti.

